

<https://doi.org/10.37919/0201-419X-2025.103.13>

УДК 811.161.2'373.2:070

УКРАЇНСЬКИЙ СЛЕНГ У ЛЕКСИКОГРАФІЙНОМУ ВИМІРІ: ЗДОБУТКИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

ЧЕРКАС

Олександр Олександрович,

аспірант кафедри української
філології,
Київський національний лінгвістич-
ний університет;

пр. Берестейський, 29, кв. 19, Київ,
03056;

e-mail: cherkas2107@gmail.com

ORCID: 0009-0005-5957-4919

Oleksandr

CHERKAS,

PhD student at the Department of
Ukrainian Philology,

Kyiv National Linguistic University;

29 Beresteyski Ave., apt. 19, Kyiv
03056, Ukraine;

e-mail: cherkas2107@gmail.com

У статті проаналізовано лексикографічну практику репрезентації сучасного українського сленгу в друкованих та онлайн-нових словниках. Порівняно їхні методологічні засади, обсяг, часові межі охопленого матеріалу, структуру статей. Доведено важливість контекстного ілюстрування особливостей уживання сленгізмів, зазначення їхніх граматичних та стилістичних ознак, відображення системних відношень (синонімних рядів, антонімних пар та ін.). Окреслено актуальні проблеми лексикографії сучасного українського сленгу: відставання у відображенні інновацій, неуніфіковане наповнення словникових статей, вибіркоче залучення регіональних сленгізмів. Обґрунтовано ефективність моделі змішаного словника, віртуальна версія якого сприятиме оперативному оновленню матеріалу, а друкована – гарантуватиме академічне тлумачення й подання матеріалу. Наголошено на цінності словників сленгу для дослідження неологічних явищ мови, її соціолектів, динаміки та прагматики.

Ключові слова: сленг, словник українського сленгу, лексикографія, онлайн-словник, динаміка мови, неологізм.

Сучасний український сленг – динамічна частина мовної системи, що відображає соціокультурні, вікові та професійні особливості спільноти. Він виконує не лише комунікативну, а й соціокультурну функцію, оскільки слугує маркером ідентичності різних соціальних груп. Дослідження сленгу неможливе без комплексного опрацювання словникових джерел, оскільки саме вони фіксують лексичні одиниці, їхнє значення та контекст використання. Сучасна українська лексикографія, що репрезентує сленг, охоплює різний за обсягом, часом опублікування й способом укладання матеріал [Пиркало 1998; Ставицька 2005, 2008; Кондратюк 2006]. Важливу роль у фіксації та вивченні сучасної сленгової лексики відіграють також онлайніві словники, зокрема «Slang.Zone.net» (SlangZone.net) та платформа «Мислово» (myslovo.com).

І все ж допоки немає актуального словника сленгу. Це зумовлено кількома чинниками: стрімкою динамікою молодіжного мовлення, складністю охоплення найновіших сленгізмів, недостатньою традицією документування розмовно-просторічної лексики, обмеженими фінансовими ресурсами. Для створення відповідної лексикографійної праці важливо проаналізувати відомі підходи до словникової систематизації сленгу та його кодифікації.

Нагадаємо, що першою спробою лексикографійної фіксації українського молодіжного сленгу кінця ХХ століття став «Перший словник українського молодіжного сленгу» С.В. Пиркало (1998). Він охопив широкий спектр сленгових одиниць: від лексики повсякденного життя, наприклад, *автопілот* – «підсвідомий самоконтроль у стані алкогольного сп'яніння» (Пиркало 1998: 1), *торгувати харею* – «перебувати в центрі уваги компанії» (Пиркало 1998: 63), до назв, пов'язаних із субкультурами та соціальними ролями, приміром, *алік (алконавт)* – «алкоголік» (Пиркало 1998: 1), *торчак* – «наркоман» (Пиркало 1998: 63), *фігня* – «місце репетицій рок-гурту» (Пиркало 1998: 66). Видання фіксувало чимало ксеноетнонімів, наприклад, *айзер* – «азербайджанець», *абрек* – «кавказець» (Пиркало 1998: 1), а отже відображало етнічні й соціальні маркери молодіжної комунікації 1990-х.

Зазначений словник побудований за алфавітним принципом, що робить його зручним для пошуку окремих сленгових одиниць, проте не передбачає систематизації за функційно-тематичними групами. Так, лексеми з різних сфер життя (повсякденна діяльність, субкультури, наркотики, алкоголь, етнічні чи соціальні маркери) подані змішано, без чіткої класифікації. Це створює певні обмеження для дослідника, який прагне простежити функції сленгізмів у межах конкретних комунікативних або соціальних контекстів.

Серед переваг аналізованого джерела – ретельно витриманий контекстний підхід: кожна стаття містить приклад реального вживання, що забезпечує розуміння функційного навантаження сленгізмів у живій комунікації. Переконаливо проілюстровано ідентифікаційну, емоційно-оцінну та гумористично-інтерактивну функції сленгізмів (приміром, *антигопник* – «важкий шматок труби»: *Він до мене тільки поліз з ножем, а я його антигопником по голові* (Пиркало 1998: 1); *антигуборозкочувач* – «міфічна речовина, що її рекомендується використовувати при завищених амбіціях, коли розкочують губу»: *Грошей тобі не позичу, але можу відлити антигуборозкочувача* (Пиркало 1998: 1); *рукопис* – «самогон»: *Такий рукопис кльовий, старий в ничку вигнав!* (Пиркало 1998: 56).

У словнику С.В. Пиркало відображено деякі граматичні параметри молодіжного сленгу, зокрема аспектуальні дієслівні форми (напр., *торчати* → *проторчати*, *сторчатися*), демінутиви (напр., *тусá* → *тусóнька*, *телка* → *телóчка*).

«Короткий словник жаргонної лексики української мови» Л.О. Ставицької (2003) охоплює понад 3200 слів та 650 фразеологізмів. Видання містить покажчик синонімів і коментарі, що описують особливості вживання лексем у різних комунікативних ситуаціях. Кожна словникова стаття побудована за типовою схемою: сленгізм, його тлумачення, граматичні характеристики (наприклад, для іменників – рід і закінчення у родовому відмінку) та, де можливо, приклади вживання в реальному мовленні. Варто зауважити, що не всі словникові статті містять ілюстрації, тож контекстне представлення слів у деяких випадках не повне. Так, наприклад, сленгізм *балдіти* означає «радіти, насолоджуватися, перебувати в розслабленому стані»: *Я обрав*

басейн з найвищою температурою води. Стою в сірководні, **балдію**... (Ставицька 2003: 38). Слово *лажати* має кілька значень: «1) обдурювати когось; 2) грати неточно, фальшивити: *Чуєте, як лажають ці придурки в кирзових чоботах?*; 3) робити щось неправильно, помилятися: *Комп'ютер почав лажати*; 4) завдавати клопоту, спричиняти неприємності» (Ставицька 2003: 159). Схвально оцінюємо намагання укладачки охопити всі можливі значення сленгізмів, показати їхню багатофункційність, навіть якщо бракує ілюстрацій. В окремих статтях наведено коментарі щодо творення заголовкових слів. Попри те, що з огляду на рік видання словник уже можна вважати застарілим, він становить надійне підґрунтя для дослідження української сленгової лексики початку двохтисячних років.

Словник Л.О. Ставицької «Українська мова без табу» (2008) репрезентує не суто сленг, а нецензурну лексику та її відповідники – обценізми, евфемізми й сексуалізми, проте деякі з них є цілком сленговими. Словникова стаття містить слово, його тлумачення, граматичні характеристики й приклади вживання (не скрізь). Так, у категорії сексуалізмів зафіксовано: *баняки* – мн., жарг. (мол.) «жіночі груди»; *баран* – ч., жарг. (бурс-сем.) «хлопець, який любить упадати за жінками»; *барти* – недок., кого, жарг. (мол.) «здійснювати статевий акт» (Ставицька 2008: 94). У категорії вульгаризмів і образливої лексики – *випаскудити* – док., згруб.-просторозм. «кого-небудь вилаяти»; *випаскудитися* – док., «справити велику нужду» (Ставицька 2008: 113). Такі приклади засвідчують, що словник орієнтований на реальну мовну практику молоді, яка, на жаль, використовує обценізми для емоційного увиразнення, створення знижених гумористичних ефектів або маркування групової ідентичності. Одночасно він дозволяє аналізувати продуктивність словотвірних моделей, синонімії та антонімії зв'язки, що робить його цінним джерелом для соціолінгвістичних і психолінгвістичних досліджень сучасної української мови.

«Словник сучасного українського сленгу», упорядкований Т.М. Кондратюк (2006), містить понад 5000 слів і словосполучень, запозичених із живого мовного середовища та широко вживаних представниками різних вікових, професійних і соціальних груп упродовж кількох десятиліть. Укладання слов-

ника спиралося на аналіз сучасної літературної та публіцистичної творчості відомих українських авторів, що уможливило комплексне відображення актуальної мовної практики з літературним осмисленням сленгової лексики. Показовими є численні ілюстрації з художніх та публіцистичних текстів, наведені в словнику, приміром: *вдуляти* – «розуміти»: *Ти розуміси, він же все записує. Вдуляєси, скільки в нього на нас компромату?* (Кондратюк 2006: 74); *делітнути* – «знищити»: *Взагалі-то, наскільки я зрозумів, розрахунок автора посту був, очевидно, на те, що пост делітнуть* (Кондратюк 2006: 107); *зняхатися* – «завести з кимось стосунки» (Кондратюк 2006: 146). Усе це демонструє широку прагматику та виражальний діапазон українського сленгу, зафіксовані в словникові як уніфіковано-лексикографійному ресурсі.

Словник О. Цеацури «Лаба» (2009) документує музичний та мистецький сленг, поєднуючи точність тлумачень із висвітленням живої мови професійних спільнот. Він охоплює терміни, пов'язані з музичними інструментами, технікою виконання, шоу-бізнесом, а також містить жарти, асоціації й культурні коди, що репрезентують соціальний контекст уживання сленгізмів. Показовими є як оригінальні номінації на кшталт *бліни* – «електронні барабани» (Цеацура 2009: 28) чи *вишивати* – «натхненно грати» (Цеацура 2009: 54), а також і креативні метафоричні переосмислення назв гуртів – *Арійські Тигри* (Цеацура 2009: 15), *Боржомі* (Цеацура 2009: 28). Словник відображає системні відношення у сленгові: антонімні та асоціативні пари, зокрема *водити обізяну* – *знати слона* чи *відковбасити* – *ковбаску нарізати* (Цеацура 2009: 59), а також пояснення професійних дій у креативній формі, що сприяє глибшому розумінню субкультури. Попри обмежений наклад і локальний характер прикладів, видання є цінним ресурсом для досліджень сучасної української музичної та медіасфери.

«Словник сленгових термінів та виразів виборчої кампанії» В.Ф. Нестеровича (2020) вирізняється специфічною предметною спрямованістю та систематизацією термінів, які використовують в українських і зарубіжних практиках. Видання організоване за алфавітним принципом, а кожна словникова стаття містить визначення, науково обґрунтований опис терміна та

приклади вживання. Показовими є, зокрема, статті на кшталт *тактичний кандидат* – «сленгове позначення технічного кандидата, завданням якого є відтягнення голосів у конкурентів та створення перешкод на виборах» (Нестерович 2020: 486), *ялинка* – «термін, що маркує схему підкупу виборців в Україні» (Нестерович 2020: 530). Проте приклади наведено не в усіх статтях, що іноді ускладнює реконструкцію повного контексту вживання. Утім словник є джерельною базою для подальших досліджень політичного сленгу, соціолінгвістики та медіакомунікацій, зокрема аналізу неофіційного дискурсу виборчих кампаній і суспільних уявлень про них.

Із розвитком цифрових технологій набули популярності онлайніві словники, які уможливають оперативне оновлення матеріалу й охоплення сленгових інновацій. Словник «Мислово» (myslovo.com), започаткований у 2012 році, – одна з найбільш відомих платформ систематизації неологізмів і сленгової лексики сучасної української мови. На відміну від традиційних словників, базу наповнюють користувачі інтернет-спільноти, що сприяє повнішому охопленню інновацій. На сьогодні ресурс містить понад 5000 визначень, і база постійно поповнюється, що уможливує вивчення динаміки розвитку молодіжного та медійного сленгу. Від 2013 року словник визначає «українське слово року», що увиразнює його роль у моніторингу соціокультурних тенденцій, популяризації сучасної лексики та залученні ширшої аудиторії до мовної діяльності. Цей формат дає змогу не лише документувати сленгові інновації, а й стежити за суспільним сприйняттям сленгових неологізмів.

Спосіб наповнення й політика модерації забезпечують науково цінну основу для соціолінгвістичних досліджень. Словник дає змогу аналізувати структуру сленгізмів і неологізмів, їхні семантичні функції, продуктивність та комунікативну роль. Окремо можна досліджувати, які слова та вирази набувають популярності, як змінюються їхні значення в різних соціальних групах та медіапросторі. Водночас відкритий характер внесків користувачів може спричинити варіативність і неоднорідність визначень, що варто враховувати в наукових дослідженнях. У деяких статтях відсутній опис граматичних характеристик або

історія походження слова, що обмежує можливість повноцінного аналізу історії окремих одиниць.

Усе зазначене дає підстави вважати онлайнний словник «Мислово» цінним інструментом для дослідження сучасного українського сленгу й неологізмів, особливо в соціолінгвістичному та медіалінгвістичному контекстах. Словник демонструє живу мову, відображає актуальні тенденції і дає змогу вивчати закономірності появи й динаміки значень слів у молодіжному та медіасередовищі.

Онлайнова версія «Словника українського сленгу» на slovaronline.com налічує приблизно 3399 лексем й організована за алфавітним принципом, що забезпечує зручний доступ до конкретних слів і зворотів, характерний для традиційних словників, але в цифровому форматі. Кожна стаття містить визначення сленгового слова, граматичні характеристики (часто зазначають рід, форму або модальність), інформацію про походження слова та приклади вживання в різних комунікативних контекстах. Наприклад, у статті *євреї* фіксуються синоніміїні відповідники (*абраша*, *айд*, *маланець*, *щирий українець*), що демонструє соціально марковану й оцінну природу сленгової номінації; дієслово *фалувати* подане з граматичними характеристиками (*недок.*, *кого*; *крим.*) та етимологічним коментарем «від амер. *to fall for*», що ілюструє механізми іншомовного запозичення; одиниця *паралельно* фіксується як безособова предикативна форма зі стилістичною ремаркою *мол.*, супроводжена цитатним прикладом: «Мені **паралельно**, сон це чи не...» (Л. Дереш). Така різнобічна структура словникової статті дає змогу аналізувати не лише значення лексем, а і їхні граматичні, прагматичні та функційні особливості.

Цінно, що словник відбиває морфологіїні ознаки сленгу, семантичну продуктивність (наявність переносних, контекстуальних значень) та функціонально-стилістичні параметри слова, зокрема відтінки жартівливості, зневаги тощо. Словник може бути корисним для побудови корпусів сленгу, проведення частотного аналізу та дослідження семантичних змін лексику. Проте відсутність можливості додавати нові слова та обмежена інформація про репрезентативність лексики можуть ускладнювати оцінку охоплення всіх соціальних груп та

регіональних варіантів сленгу. Частота вживання окремих слів також може бути неточною, що обмежує висновки щодо мовної динаміки. Незважаючи на ці недоліки, онлайнний словник на *slovaronline.com* загалом має велику соціолінгвістичну цінність, оскільки документує широкий спектр сучасної неформальної лексики з граматичними, семантичними та контекстними відомостями, що робить його корисним для академічного аналізу мови та побудови мовних корпусів.

Slang.Zone.net – онлайнний словник розмовної лексики з відкритим безплатним доступом. Його основна мета – збирання неологізмів, сленгізмів та діалектизмів сучасної української мови. Ресурс частково є цифровою адаптацією словника Л.О. Ставицької «Українська мова без табу», проте автори порталу свідомо не подавали лексем, які не закріпилися в народній мові або стали архаїчними. Загальна колекція словника налічує 1741 одиницю. Кожна стаття містить коротке тлумачення слова, приклади його вживання та покликання на інші статті того ж автора, а також теги для спрощеного пошуку та навігації. Додатково ресурс відображає кількість переглядів і вподобань статті читачами, а також надає змогу ознайомитися з лексемами, що мають подібне значення або належать до тієї самої чи суміжних тематичних категорій, що сприяє комунікативно-семантичному аналізу словникового матеріалу. Отже, Slang.Zone.net не лише документує сучасну сленгову лексику, а й формує динамічну платформу для соціолінгвістичних досліджень та відстеження мовних тенденцій у молодіжному середовищі.

Організатори SlangZone.net позиціонують його як «словник живої мови», що дозволяє користувачам додавати власні лексеми (SlangZone.net). Сайт слугує платформою народної лексикографії, подібно до англійськомовного Urban Dictionary, і дає змогу дослідникам аналізувати динаміку повсякденної комунікації. Лексеми та визначення формуються на основі усної та писемної мови користувачів, зокрема спілкування в соціальних мережах. Такий підхід забезпечує широту охоплення соціолектів: ресурс фіксує мовні одиниці україно- та суржикомовних користувачів, IT-спільнот, ЛГБТ-середовища та політичних груп, що дозволяє простежити еволюцію сленгу в живому соціокультурному контексті. Наприклад, до новітніх інтернет-

форм належить вислів *не пов, а ріл*, утворений на основі англ. *POV* і *real*, який уживають у значенні «не вигадана ситуація, а реальна», як у прикладі: «**Не пов, а ріл**: викладач задає нам есе “меми війни”». Такі матеріали ілюструють механізми творення нових одиниць і демонструють семантичні, функційні та прагматичні властивості сучасного українського сленгу.

Водночас відсутність суворої редакторської модерації створює середовище для внесення неконтрольованих мовних інновацій. Завдяки відкритості ресурсу сленг стає більш доступним і менш обмеженим у вузьких групах. У довготривалій перспективі сайт може слугувати корпусом для дослідження семантичної еволюції сленгізмів та їхніх функцій у спільнотах. Репрезентативність лексичного матеріалу залежить від активності користувачів, що може призводити до домінування мовних практик більш активних соціальних груп.

Цікавим явищем сучасної лексикографії вважаємо компактні онлайн-словники, які оперативнo документують сучасну лексику різних соціальних груп, наприклад, «Мінісловник військового сленгу» (2025) на сайті «АрміяInform», який систематизує професіоналізми, що виникли в ході бойової служби та військових операцій. Наприклад: *муха* – «ручний протитанковий гранатомет», *покемон* – «модернізований кулемет Калашникова», *улітка* – «барабанний магазин до ручного кулемета РПК» тощо. Такі лексикони невеликі за обсягом, менш поширені, ніж класичні друковані. Утім, вони відіграють важливу роль у соціолінгвістичних дослідженнях, відбивають мовну динаміку в певних соціальних групах, репрезентують її ціннісний і світоглядний портрет.

Як друковані, так і цифрові словники сленгу мають свої переваги та обмеження. Академічні видання, попри ретельну систематизацію та методологічну точність, не здатні охопити всього спектру сленгової лексики і швидко втрачають актуальність через високу динамічність мовного матеріалу. Онлайн-словники, хоча й забезпечують можливість оперативного додавання нових лексем, не вирішують проблеми повноцінного та системного опрацювання словникового корпусу. Навіть у ресурсах на кшталт *Slang.Zone.net*, де система верифікації є відносно простою, лексема спершу має бути зафіксована в роз-

мовній мові, а її внесення до словника вимагає опису значення, прикладів використання, класифікації за тегами та, за можливості, відтворення фрагментів повноцінного контексту.

Коректне формування таких словникових статей передбачає тривале спостереження за тим, як молодь вживає цю одиницю, чи відповідає вона графічним нормам української мови та якою мірою поширена. Частина сленгізмів-неологізмів може зникати з мовлення ще до моменту їх документування, а окремі одиниці можуть бути навмисно спотворені з метою жарту, експерименту або введення чужомовних елементів. Усе це свідчить про те, що онлайнві ресурси систематизації сленгу не можуть повністю замінити академічні видання і в наукових дослідженнях їх потрібно використовувати обережно. Частина сленгізмів-неологізмів може зникати з мовлення ще до моменту їхнього документування, що особливо помітно у сфері швидкоплинної інтернет-комунікації. Так, низка лексем, популярних у 2010-х роках, сьогодні практично не функціонує: наприклад, *олдфаг* («досвідчений користувач інтернету»), який витіснили нейтральніші позначення на кшталт *старожил* чи *ветеран спільноти*; *ламер* («недосвідчений користувач»), що зник унаслідок переорієнтації молодіжного дискурсу на інші технологічні реалії; або *трешак* («щось абсурдне, погані якості»), який поступився місцем більш універсальному *жесть* чи *крінж*. Такі приклади демонструють, що динаміка цифрового спілкування робить окремі лексеми надзвичайно короткочасними, а частина з них зникає ще до того, як потрапляє до академічних словників. Водночас окремі одиниці можуть бути навмисно спотворені з метою жарту або гри, як-от *ріл-ток* («серйозна розмова» – переробка англ. *real talk*) чи *чіловий* («спокійний, розслаблений» – жартівлива адаптація англ. *chill*), що обмежую їх фіксацію в академічних виданнях.

Ефективний спосіб розв'язання проблеми оперативно-го збирання та систематизації сленгової лексики вбачаємо в створенні словника змішаного типу, що поєднає онлайнві та друковані версії. Онлайнво версія такого видання забезпечить швидке фіксування нових одиниць, подібно до того, як це реалізовано на ресурсі *Slang.Zone.net*. Друкована ж версія словника виходитиме після верифікації лексикографом, що гаранту-

ватиме надійність і наукову цінність поданої інформації. Прикладом такого підходу є Green's Dictionary of Slang (2011), який оприлюднено в друкованій та електронній версіях. Скорочені словникові статті доступні широкій аудиторії і містять базове значення сленгізму, його синоніми в літературній мові та відомості про регіональне вживання. Ця модель поєднує оперативність онлайн-ресурсів із достовірністю академічних словників, що робить її перспективною для наукового дослідження та документування динамічної молодіжної лексики. Окрім цього, важливим компонентом словника як у друкованій, так і в електронній версії вважаємо наведення системних відношень сленгізмів (синонімних рядів, антонімних пар, словотвірних ланцюжків). Приміром, у сучасному молодіжному мовленні сленгізм *зашквар* має синоніми «провтик», «фейл», а його антонімами можуть виступати «топ», «лайк»; від сленгізму *краш* утворюються похідні «крашитися», «крашик», що демонструє продуктивність словотвірної системи. Така інформація повніше репрезентує сленг як лексичну підсистему, а тому сприятиме точнішому добору лексем для перекладу, аналізу змін у мовній системі та дослідженню семантичних і функційних особливостей сленгу. Поєднання достовірності друкованих словників із оперативністю цифрових платформ забезпечить ґрунтовнішу стратифікацію сучасного сленгу.

Отже, аналіз друкованих і онлайн-словників українського сленгу дає підстави зробити кілька важливих висновків щодо ефективних підходів до систематизації та лексикографічного опису відповідного мовного матеріалу. По-перше, вважаємо актуальним створення змішаних словників із онлайн- і друкованою версіями, які поєднують методологічну достовірність академічних видань із високою оперативністю цифрових ресурсів. По-друге, для повного висвітлення специфіки сленгу важливо відображати не лише контекст його вживання, а й системні відношення (синонімні, анонімні, деривативні). Це підвищить наукову цінність матеріалу та посприє точнішим соціолінгвістичним і лексико-граматичним дослідженням. По-третє, забезпечить фіксацію динаміки регіонального й професійного різновидів сленгу.

Попередній моніторинг рухів сучасного українського сленгу вказує на його високу динамічність і здатність швидко відображати соціокультурні й технологічні зміни. Виявлено, що окремі сленгізми швидко входять у вжиток, а згодом можуть зникати або трансформуватися (наприклад, *лол* – еволюціонує у візуальні «форми сміху», *хайп* – «тимчасове масове захоплення», *флексити* – «демонструвати статус чи досягнення»), що свідчить про циклічність моди на певні слова. Активна адаптація запозичених термінів (*ріл-ток*, *чіловий*) і творення похідних форм (*краш* → *крашиться*; *топ* → *топувати*) відображають живу словотвірну систему та гнучкість лексики. Динаміку сленгізмів простежуємо в різних соціальних групах і медіапросторі, де цифрові комунікації сприяють швидкому поширенню та зміні значень слів. Загалом український сленг постійно еволюціонує, інтегруючи соціокультурні маркери та неологізми, що робить його важливим об'єктом соціолінгвістичного та лексикографічного дослідження.

Перспективи вивчення українського сленгу вбачаємо у сфері соціолінгвістики, семантичного та корпусного аналізу, а також у розширенні словникових платформ, здатних системно відображати зміни в соціальних групах мовців. Такий підхід не лише уможливить стратифікацію актуальних мовних явищ, а й забезпечить науково обґрунтовану основу для подальшого дослідження функцій, структур і трансформацій сучасного українського сленгу.

Кондратюк Т.М. (Упоряд.). Словник сучасного українського сленгу. Харків: Фоліо, 2006.

Мінісловник військового сленгу. URL: <https://armyinform.com.ua/2019/08/20/minislovnuk-vijskovogo-slengu-muha-pokemon-ulitka/> (дата звернення: 21.11.2025).

Нестерович В.Ф. Виборча кампанія: словник сленгових термінів та виразів. Київ: Ліра-К, 2020.

Онлайнвий словник: Мислово. URL: <http://myslovo.com/> (дата звернення: 21.11.2025).

Пиркало С. Перший словник українського молодіжного сленгу. Ю. Мосенкіс, ред. Київ: Віпол. (1998).

Словник українського сленгу SlangZone.net. URL: <https://www.slangzone.net/> (дата звернення: 21.11.2025).

Словник українського сленгу. URL: <https://slovník-ukrainskogo-slengu.slovaronline.com/> (дата звернення: 21.11.2025).

Ставицька Л.О. Короткий словник жаргонної лексики української мови. Київ: Критика, 2003.

Ставицька Л.О. Українська мова без табу. Словник нецензурної лексики та її відповідників: обценізми, евфемізми, сексуалізми. Київ: Критика, 2008.

Цесаура О. Лаба. Тлумачний словник музичного та мистецького сленгу. Київ: Український ренесанс, 2009.

REFERENCES

Dictionary of Ukrainian slang SlangZone.net. URL: <https://www.slangzone.net/> (accessed: 21.11.2025) (in Ukr.).

Dictionary of Ukrainian slang. URL: <https://slovník-ukrainskogo-slengu.slovaronline.com/> (accessed: 21.11.2025) (in Ukr.).

Kondratiuk, T.M. (Ed.). (2006). Dictionary of modern Ukrainian slang. Kharkiv: Folio (in Ukr.).

Mini-dictionary of military slang. URL: <https://armyinform.com.ua/2019/08/20/minislovník-vijskovogo-slengu-muha-pokemon-ulitka/> (accessed: 21.11.2025) (in Ukr.).

Nesterovych, V.F. (2020). Selection campaign: dictionary of slang terms and expressions. Kyiv: Lira-K (in Ukr.).

Online dictionary: Myslovo. URL: <http://myslovo.com/> (accessed: 21.11.2025) (in Ukr.).

Pyrkalo, S., Mosenkis, Yu. (Eds.). (1998). First dictionary of Ukrainian youth slang. Kyiv: Vipol (in Ukr.).

Stavytska, L.O. (2003). Short dictionary of slang vocabulary of the Ukrainian language. Kyiv: Krytyka (in Ukr.).

Stavytska, L.O. (2008). Ukrainian language without taboos. Dictionary of obscene vocabulary and its corresponding words: obscenities, euphemisms, sexualities. Kyiv: Krytyka (in Ukr.).

Tseatsura, O. (2009). Laba. Explanatory dictionary of musical and artistic slang. Kyiv: Ukrainskyi renesans (in Ukr.).

*Стаття надійшла до редакції
02.11.2025*

Прийнято до друку 01.12.2025

Статтю опубліковано 29.12.25

Received 02.11.2025

Accepted for publication

01.12.2025

Published on 29.12.25

Oleksandr Cherkas

UKRAINIAN SLANG IN THE LEXICOGRAPHIC DIMENSION: ACHIEVEMENTS, CHALLENGES, PERSPECTIVES

The article analyzes the lexicographical practice of representing contemporary Ukrainian slang in printed and online dictionaries. A comparative analysis of methodological approaches, the volume of lexical material, temporal coverage, and the structure of dictionary entries was conducted. The study demonstrates the importance of contextually illustrating the usage features of slang, indicating their grammatical, stylistic, and pragmatic characteristics, as well as reflecting systemic relations such as synonymic series, antonymic pairs, and word-formation chains. The work outlines current issues in slang lexicography: lagging behind in recording new neologisms and digital innovations, non-standardized dictionary entries, selective inclusion of regional and social variants, and limited possibilities for tracking rapidly changing Internet vocabulary. Using the printed dictionaries of Pyrkala, Stavvytska, Kondratiuk, Tseatsura, Nesterovych, and online platforms such as Myslovo, Slang.Zone.net, and slovaronline.com, the advantages and disadvantages of each format are analyzed: academic publications provide systematization and scholarly reliability but do not always reflect rapid changes in language, whereas digital resources allow quick recording of innovations but require careful moderation and quality control. The effectiveness of a hybrid dictionary model, combining online and printed versions, is justified as an optimal way to document dynamic slang vocabulary. The significance of slang dictionaries for studying sociolects, word-formation productivity, functional and stylistic variability, semantic change dynamics, and mechanisms of socio-cultural identification is highlighted. It is shown that the combined use of printed and digital resources ensures deeper scientific analysis and contributes to the formation of a representative corpus of contemporary Ukrainian slang.

Key words: slang, dictionary of Ukrainian slang, lexicography, online dictionaries, language dynamics, neologism.